

Ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) sākotnējā sabiedriskā apspriešana, paredzētajai darbībai - Vēja parka «Gudenieki» un tā saistītās infrastruktūras būvniecība Kuldīgas novada Gudenieku un Dienvidkurzemes novada Sakas pagastos

PROTOKOLS

Rīgā

Sanāksmes norises laiks: 2024. gada 5. martā, plkst. 13:30 Apriķu muižā (adrese: Apriķi, Lažas pagasts).

Sanāksmi vada:

Evija Skrastiņa, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" vadošā konsultante.

Sanāksmes dalībnieki: Klātienē sanāksmē piedalās 23 dalībnieki (sanāksmes dalībnieku saraksts pieejams pēc pieprasījuma).

Sanāksmi protokolē:

Elizabete Velce, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" biroja administratore.

Sanāksmes gaita:

Evija Skrastiņa uzsāk sanāksmi un iepazīstina klātesošos ar sanāksmes darba kārtību, tehnisko informāciju un dalībnieku iespējām uzdot jautājumus un iesaistīties diskusijā pēc prezentācijām. Atgādina dalībniekiem par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas mērķiem un akcentē ierobežoto spēju sniegt konkrētas atbildes par sagaidāmo ietekmi, jo izpētes ir tikai uzsāktas. Aicina dalībniekus pierakstīties reģistrācijas lapā. Tiek norādīts, ka sanāksme tiek ierakstīta, un pēc sanāksmes būs pieejams gan sanāksmes prezentāciju ieraksts, gan protokols.

Evija Skrastiņa dod vārdu pagasta pārvaldes vadītājam Jānim Tīmanim.

Jānim Tīmanis iepazīstina, par ko notiek sanāksme, aicina iedzīvotājus paust savu nostāju un uzdot jautājumus sanāksmes noslēgumā.

Evija Skrastiņa dod vārdu SIA "Utilitas Wind" pārstāvei Martai Balodei, lai iepazīstinātu ar procesa gaitu un projekta iecerī.

Marta Balode iepazīstina ar uzņēmuma SIA "Utilitas Wind" darbību, esošajiem projektiem, kā arī plānoto iecerī attiecīgā vēja parka izbūvei. Iepazīstina dalībniekus ar projekta plānu, aptuveno novietojumu, elektroapgādes un ceļu infrastruktūru, un investīcijām 45 turbīnu uzstādīšanai.

Marta Balode aicina SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" vadošo konsultantu Oskaru Beikuli iepazīstināt ar ietekmes uz vidi novērtējuma procesu.

Oskars Beikulis ievadā apraksta sākotnējās sabiedriskās apspriešanas mērķus, darba gaitu un norisi. Iepazīstina dalībniekus ar IVN procesu un skaidro nepieciešamību veikt IVN, uzsverot, ka IVN procedūru regulē likums un MK noteikumi. Pamato, ka novērtējums tiek veikts, ievērojot Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) izstrādātās programmas prasības. IVN galvenie mērķi ir iespējamo ietekmju apzināšana, sagaidāmo ietekmju detalizēta izvērtēšana,

iespējamo alternatīvu novērtēšana un salīdzināšana, kā arī risinājumu izstrāde negatīvo ietekmju samazināšanai un novēršanai. Skaidro, ka IVN sākuma stadijā tiek pētīti sliktākie iespējamie scenāriji, lai procesa gaitā tiem ir iespējams veikt uzlabojumus un pilnveidi. Iepazīstina dalībniekus ar ietekmēm, kas tiek pētītas procesa ietvaros: dabas vērtības, iedzīvotāju veselība un drošība, ietekme uz ainavu un kultūrvēsturiskajām vērtībām, kā arī citas ietekmes (aviācijas drošība, klimata pārmaiņas, sociāli ekonomiskie faktori, u.c.).

Oskars Beikulis apraksta īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas atrodas plānotā projekta tuvumā. Paskaidro, kādas izpētes jau ir uzsāktas. Attiecīgajās teritorijās darbu uzsākuši dabas un ainavu eksperti, kas pēta ietekmes uz putniem un sīkspārņiem, kā arī ietekmes uz ainavu un kultūrvēsturiskajām vērtībām. Atkārtoti izklāta IVN procesa soļus. Aicina iedzīvotājus iesūtīt priekšlikumus Vides pārraudzības valsts birojam līdz 2024. gada 11. martam.

Evija Skrastiņa aicina dalībniekus uzdot jautājumus un ieteikumus.

Jānim Tīmanis aicina attīstītāju atvērt prezentācijas lapu, kurā attēlota karte ar plānotā projekta izvietojumu.

Marta Balode atbild, ka šobrīd ir tikai iezīmēta kopējā projekta izpētes teritorija. Tā kā projekts ir izstrādes stadijā, nav iespējams prezentēt precīzu vēja elektrostaciju novietojumu.

Oskars Beikulis papildina, ka IVN procesa laikā, konsultējoties ar ekspertiem, tiek izveidots vēja elektrostaciju plānojums ar mazāko kaitējumu. Esošajā procesa stadijā nav iespējams norādīt vēja turbīnu izvietojumu un skaitu, jo tas tieši atkarīgs no ekspertu atzinumiem un ieteikumiem.

Evija Skrastiņa paskaidro, sakot, ka IVN izstrādes procesā tiek atlasītas visas zemes vienības, kuru izpētes teritorijā iespējama šī projekta īstenošana, taču tas nenozīmē, ka visās teritorijās tiks izbūvētas vēja turbīnas.

Sanāksmes dalībnieks jautā par turbīnu augstumu, ņemot vērā, ka attīstītājs norādījis augstuma diapazonu, nevis konkrētu augstumu. Vai ir iespējams, ka varētu uzstādīt tikai 70 m augstas turbīnas?

Oskars Beikulis atbild, ka turbīnu augstumu nosaka esošie ierobežojumi un ekonomiskie apstākļi. Paskaidro, ka turbīnu augstums un izmērs ietekmē projekta izmaksas, tādējādi tas var mainīties izstrādes gaitā.

Sanāksmes dalībnieks jautā par nekonkrētību. Ja ir iespējams mainīt izvietojumu, vai mainīsies arī staciju izmēri projekta tapšanas laikā, vai pēkšņi varam izvēlēties vēja turbīnās, kas ir augstākas par 250m?

Oskars Beikulis atbild, ka IVN procesā tiek vērtēta ietekme ar izvēlēto augstuma vēja turbīnām. Ja attīstītājs izlemj, ka vēlas augstākas/lielākas vēja turbīnas, tad IVN process tiek uzsākts no jauna.

Jānim Tīmanis jautā par ugunsdrošību negadījuma gadījumā. Ja kāda no šīm stacijām, kas atrodas sausā meža teritorijā aizdegas, kā tas tiktu dzēsts, jo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) tehniskie resursi, lai piekļūtu degšanas avotam tik lielā augstumā, ir ierobežoti?

Oskars Beikulis atbild, ka pirms projekta būvniecības ir jāizstrādā Civilās aizsardzības plāns. Plāns tiek saskaņots ar pašvaldību un glābšanas dienestiem. Pēc konsultācijas ar VUGD secināts, ka šāda izmēra stacijas vienkārši nodegs. Ugunsdzēsēji šādā situācijā rūpēsies par to, lai uguns neizplatās zemes līmenī.

Raivis Kalējs - pašvaldības pārstāvis, jautā par sākotnējās apspriešanas norises vietu. Kādēļ tiek izvēlēts Lažas pagasts, nevis Sakas pagasts, kurā paredzēta darbība?

Evija Skrastiņa aicina SIA "Utilitas Wind" pārstāvi atbildēt.

Kārlis Dreimanis, SIA "Utilitas Wind", atbild, ka pirms sanāksmes vietas izvēles attīstītājs konsultējās ar Dienvidkurzemes pašvaldību, kā rezultātā tika lemts par šīs vietas izvēli.

Raivis Kalējs - pašvaldības pārstāvis jautā, vai no konkrētās sanāksmes norises vietas (teritorijas) būs iespējams redzēt plānotās vēja elektrostacijas?

Oskars Beikulis skaidro, ka šobrīd nav zināms, vai no konkrētā atrašanās punkta varēs tās redzēt, jo apkārt ir daudz koku, taču kopumā no teritorijas vēja stacijas būs redzamas.

Raivis Kalējs - pašvaldības pārstāvis jautā par pašvaldības deputātu iesaisti attiecīgajā procesā, ja Ministru kabinets nolemj akceptēt paredzēto darbību.

Oskars Beikulis atbild, ka IVN izstrādes laikā, pašvaldība ir svarīgs viedokļa un ieteikumu sniedzējs, arī ja tā nav gala lēmuma pieņēmēja. Plānotā vēja parka būvniecība ir cieši saistīta ar konkrēto pašvaldību, ņemot vērā, ka būvniecības procesā tiek ietekmēta infrastruktūra. Attiecību izveidošana ar pašvaldību ir būtiska, lai īstenotu projektu.

Raivis Kalējs - pašvaldības pārstāvis jautā, kādi ir pašvaldības ieguvumi no šāda vēja parka izveidošanas, ja diskomforta nodoklis vēl nav stājies spēkā?

Oskars Beikulis atbild, ka lielākais ieguvums noteikti ir pieminētais diskomforta nodoklis. Skaidro, ka šobrīd notiek sarunas par šī nodokļa piemērošanu. Klimata un enerģētikas ministrija (KEM) diskutē par to, ka daļa no šīs summas jānovirza iedzīvotājiem, kas dzīvo šo vēja elektrostaciju tuvumā.

Raivis Kalējs - pašvaldības pārstāvis jautā, vai pēc IVN ziņojuma izstrādes pašvaldībai tiks jautāts par akceptu būvniecības iecerei?

Oskars Beikulis atbild, ka, ja pašvaldība izstrādā lokālplānojumu, tad konkrētās attīstības iecere ir pašvaldības deputātu lēmums.

Raivis Kalējs - pašvaldības pārstāvis jautā par teritorijas plānojumu. Šobrīd Dienvidkurzemē teritorijas plānojumā nav iezīmētas teritorijas saules un vēja parku attīstībai, taču ilgtspējas stratēģijā ir iezīmētas potenciālās teritorijas, kurās varētu būt vēja parki. Jautājums, vai šī teritorija ir iezīmēta ilgtspējas stratēģijas teritorijas plānojumā kā potenciālā vēja parku vieta?

Oskars Beikulis atbild, ka daļa no attiecīgā projekta noteikti ir iezīmēta ilgtspējas stratēģijas kartē. Turpina, stāstot par ieceri, ka Ministru kabinets nevarēs pieņemt akcepta lēmumu bez atbilstības pašvaldības teritorijas plānojumam.

Raivis Kalējs - pašvaldības pārstāvis komentē par to, ka KEM nav izstrādājusi kopīgu Latvijas vēja parku stratēģiju, kas varētu kaut kādā mērā ietekmēt un kontrolēt Latvijas

energoneatkarību. Ņemot vērā visus plānotos vēja parkus, drīzumā Latvija varēs sākt eksportēt elektroenerģiju.

Oskars Beikulis atbild, ka visas Baltijas valstis šobrīd aktīvi attīsta atjaunojamās enerģijas ieguvī. Papildina, sakot, ka Latvijai ir liela priekšrocība ar potenciālajām eksporta valstīm un potenciālajiem starpsavienojumiem.

Sanāksmes dalībnieks jautā, kāpēc sanāksme tiek organizēta darba dienas vidū, kad daudziem iedzīvotājiem nav iespēja pievienoties sanāksmei?

Oskars Beikulis skaidro, ka esošajā dienā paredzētas divas sākotnējās sabiedriskās apspriešanas par attiecīgā vēja parka ieceri, tādēļ viena notiek dienas laikā.

Sanāksmes dalībnieks komentē, ka tas nav godīgi pret iedzīvotājiem un aicina nākotnē sanāksmes veidot pēc darba laika.

Oskars Beikulis atbild, ka katra IVN izstrādes apspriežu laikā dalībniekiem ir atšķirīgi viedokļi par ērtāko norišu laiku.

Kārlis Dreimanis pasakās par komentāru, min, ka ziņojuma apspriešanas sanāksme tiks organizēta pēc darba laika.

Evija Skrastiņa aicina dalībniekus uzdot papildu jautājumus, kas saistīti ar vēja parka attīstību.

Sanāksmes dalībnieks komentē par Latvijā plānoto vēja parku daudzumu un tajos saražoto elektroenerģiju, kas būtiski pārsniedz Latvijas patēriņu. Jautā, kam šī elektroenerģija tiek ražota šādos apjomos?

Oskars Beikulis atbild, šis jautājums attiecināms uz Latvijas elektroenerģijas stratēģijas veidošanu un enerģētikas sektora attīstību. Par plānotā vēja parka enerģijas tirdzniecību varēs atbildēt attīstītāju pārstāvji.

Sanāksmes dalībnieks aicina SIA "Utilitas Wind" pārstāvi atbildēt, kam tiks realizēta šīnī vēja parkā saražotā elektroenerģija?

Renārs Urbanovičs, SIA "Utilitas Wind", atbild, ka elektroenerģija tiek tirgotā biržā, savukārt no biržas tā nonāk pie patērētājiem. Jo vairāk elektroenerģija tiks ražota, jo lētāka būs enerģijas cena patērētājam. Līdz ar to, veidosies konkurence Latvijas iekšējā tirgū, un nebūs vajadzība pirkt elektroenerģiju no Somijas vai citām valstīm, kā tas notiek šobrīd. Turpina, sakot, ka brīdī, kad elektroenerģija būs lētāka, palielināsies arī tās patēriņš, jo būs lielākas iespējas attīstīt ražošanas un citus uzņēmējdarbības veidus valstī.

Sanāksmes dalībnieks jautā par SIA "Utilitas Wind" nesen iegādāto Grobiņas vēja parku, kurā uzstādītas daudz mazākas vēja elektrostacijas. Vai uz esošajiem pamatiem pēc to ekspluatācijas laika būs iespējams uzbūvēt jaunas, lielākas un jaudīgākas vēja elektrostacijas?

Renārs Urbanovičs atbild, ka Grobiņas vēja parka stacijas ir labā tehniskajā stāvoklī un tās kalpos vēl aptuveni 8-10 gadus. Pēc šī laika perioda esošās pamatnes būs jādemontē un jāveido jaunas.

Sanāksmes dalībnieks jautā, vai šīs pamatnes ir iespējams utilizēt? Kur tas tiks darīts, Latvijā vai ārvalstīs? Komentē, ka ASV novērota problēma, ka vēja elektrostaciju spārni nav utilizējami, un vienīgā iespēja tos ir aprakt.

Oskars Beikulis atbild, ka šī problēma ir aktuāla. Skaidro, ka līdz 2030. gadam vēja elektrostacijām jābūt no 100% pārstrādātiem materiāliem, tai skaitā spārnēm. 2026. gadā Dānijā tiks atvērta rūpnīca, kas pārstrādās spārnu materiālus un ļaus tos izmantot atkārtoti. Par konkrēto vēja parku komentē, ka pārstrāde šiem materiāliem būs vajadzīga ap 2050. gadu.

Sanāksmes dalībnieks komentē par zaļās elektroenerģijas radītajiem apgrūtinājumiem.

Evija Skrastiņa aicina dalībniekus atgriezties pie sākotnējās sabiedriskās apspriešanas mērķa, apspriest Gudenieku vēja parka attīstību.

Sanāksmes dalībnieks jautā, kāda ir šī vēja parka kopējā izpētes teritorija hektāros?

Kārlis Dreimanis atbild, ka platība ir aptuveni 2700 hektāri.

Sanāksmes dalībnieks jautā, kāda ir pagasta teritorijas platība hektāros?

Pašvaldības pārstāvis atbild, ka tie ir aptuveni 3600 hektāri.

Evija Skrastiņa papildina, sakot, ka šī ir izpētes teritorijas platība. Reālā projekta platība būs ievērojami mazāka.

Sanāksmes dalībnieks komentē, par plānoto vēja staciju daudzumu pagastā. Aicina Oskaru Beikuli komentēt par kopējo elektrostaciju skaitu.

Oskars Beikulis atbild, ka esošās apspriedes mērķis nav ietvert visus projektus, kas ir sākuma attīstības stadijā, tai skaitā jūras vēja parkus.

Evija Skrastiņa aicina dalībniekus uzdot jautājumus par attiecīgo vēja parku.

Pašvaldības pārstāvis secina, ka problēma ir likumdošanā. Attīstītāji veido uzņēmējdarbības projektus, kas radīti ar mērķi gūt peļņu. Valsts institūcijas ir lemtspējīgas par sabiedrības iesaisti šajos procesos, taču pašvaldībām ietekme šajos jautājumos ir minimāla.

Oskars Beikulis atbild, ka iepriekš pašvaldības pieņēma lēmumu par vēja parku būvniecības iespējām. Šobrīd jaunā likumdošana nosaka, ka lēmumus pieņem Ministru kabinets. Kādēļ šādas izmaiņas ir pieņemtas, nevar komentēt.

Renārs Urbanovičs papildina, sakot, ka, lai Ministru kabinets projektu atbalstītu, tam ir jāatbilst pašvaldības teritorijas plānojumam. Skaidro, ka bez pašvaldības akcepta projektu īstenot nav iespējams.

Pašvaldības pārstāvis papildina, ka pašvaldības deputātu lēmums būs atkarīgs no iedzīvotāju viedokļiem un attiecīgā vēja parka izbūves sniegtajiem ieguvumiem pagastam.

Oskars Beikulis komentē par plānotā diskomforta nodokļa ieceri. Komentē tā ieguvumus un trūkumus.

Sanāksmes dalībnieks jautā, par jautājumu un ieteikumu sūtīšanu. Vai iespējams šīs vēstules saņemt laicīgi, ja tās tiek sūtītas, izmantojot pasta pakalpojumus.

Evija Skrastiņa atbild, ka vēstules tiek saņemtas nākamajā dienā no izsūtīšanas brīža.

Sanāksmes dalībnieks jautā, kādēļ ir tik īss laika periods, lai sagatavotu jautājumus un ieteikumus?

Oskars Beikulis atbild, ka sākotnējās sabiedriskās apspriešanas ilgumu nosaka likumdošana. Šajos noteikumos ir noteikts, kāds ir jautājumu iesniegšanas laika periods. Paskaidro, ka VPVB ņem vērā vēstules, kas iesūtītas vēlāk. Ņemot vērā šī projekta attīstības stadiju, priekšlikumi un komentāri tiks pieņemti arī pēc ieteiktā laika perioda.

Sanāksmes dalībnieks komentē par IVN procesu un ilgtspējas stratēģijas nesamērību, ņemot vērā, ka katra šāda projekta izstrāde ietekmē ilgtspējas stratēģiju.

Evija Skrastiņa jautā, vai šis ir priekšlikums, kurš būtu jāapskata IVN procesa izstrādē?

Sanāksmes dalībnieks komentē, ka IVN izstrādes process ir pārāk īss, lai kompetenti izpētītu reālo ietekmi.

Evija Skrastiņa atbild, ka visi minētie aspekti tiks apspriesti ziņojuma sabiedriskajā apspriešanā, kad pētījumi būs noslēgušies. Atgādina par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas mērķi.

Pašvaldības pārstāvis papildina, sakot, ka kadastra numuri ar IVN pētāmajām teritorijām ir apskatāmi pagasta pārvaldē.

Evija Skrastiņa pateicas par veltīto laiku un dalību sākotnējā sabiedriskajā apspriešanā, noslēdz sanākumi. Atgādina, ka priekšlikumu vai jautājumu gadījumā, dalībnieki var sūtīt ieteikumus par IVN izstrādi uz VPVB, kā rezultātā programmā var tikt ieviestas papildu prasības. Priekšlikumus un ieteikumus aicina iesūtīt līdz 11. martam.

Sanāksme tiek slēgta: plkst. 15:00

Sanāksmes vadītāja E. Skrastiņa

Sanākumi protokolēja E. Velce

Sanāksmes protokols ir sagatavots, izmantojot sanāksmes laikā veikto audio ierakstu.